

© Willem Rosiers

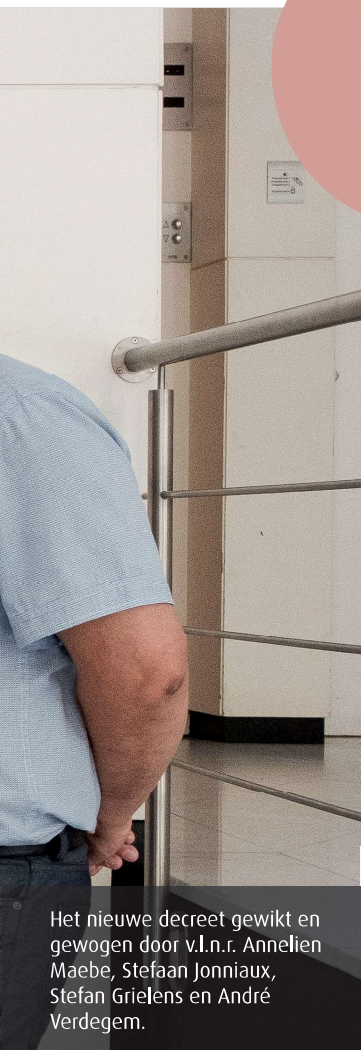
INTERVIEW

STEFAN GRIELENS is algemeen directeur van Vrij CLB Netwerk, en vanuit zijn functie nauw betrokken bij de onderhandelingen die aan het nieuwe decreet voorafgingen. Bij het gesprek schoven ook Vrij CLB Netwerkcoördinatoren **ANDRÉ VERDEGEM** (beleid en communicatie), **ANNELIEN MAEBE** (administratieve en juridische aangelegenheden) en **STEFAN JONNIAUX** (inhoudelijke ondersteuning) aan.

Nieuw decreet leerlingenbegeleiding sinds 1 september:

welke uitdagingen liggen er op de plank?

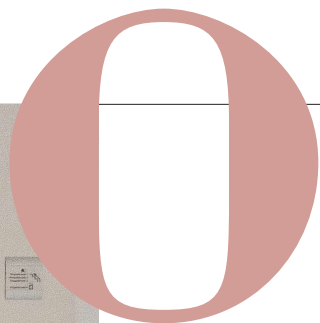
TEKST: TIJL DE BAST EN VEERLE GERMEIJS

Het nieuwe decreet gewikt en gewogen door v.l.n.r. Annelien Maebe, Stefaan Jonniaux, Stefan Griens en André Verdegem.

In 't kort

Wat moeten we onthouden van het nieuwe decreet op de leerlingenbegeleiding? We houden de nieuwe regelgeving tegen het licht.

Op 1 september trad het nieuwe decreet op de leerlingenbegeleiding in voege. Wat zijn de uitdagingen waar we nu met zijn allen voor staan? Wat zijn de sterke punten van de nieuwe wetgeving? Wat had er beter gekund? Annelien Maebe, Stefaan Jonniaux, Stefan Griens en André Verdegem maakten voor Caleidoscoop een snelle SWOT-analyse.

DE ROL VAN HET CLB IN LEERLINGEN-BEGELEIDING: DUIDELIJK GENOEG?

Het nieuwe decreet wil de rollen en taken van verschillende actoren in de leerlingenbegeleiding scherper stellen. Is dat gelukt?

Stefan Griens: Dat is gedeeltelijk gelukt. Het decreet laat veel ruimte aan de actoren om zelf beslissingen te nemen. Als CLB krijgen we de vrijheid om te bekijken hoe we de doelstellingen uit het decreet vanuit onze eigen context zelf waarmaken. Die vrijheid vind ik heel positief. Toch mis ik over de positie van het CLB een aantal zaken in het decreet. Bijvoorbeeld, men heeft de kans laten voorbijgaan om de verplichte onafhankelijkheid van het CLB wettelijk te verankeren.

Stefaan Jonniaux: Met het decreet wordt de rol van het CLB in de ondersteuning van scholen ook anders. Een van de grootste uitdagingen wordt hoe we onze ondersteuning aan scholen zullen vormgeven, en dit in samenspraak met de pedagogische begeleidingsdiensten. We hebben daarin vrijheid gekregen. Maar vrijheid zorgt voor onzekerheid. CLB'ers stellen zich nu vragen als: 'Wat mogen we nog doen?', 'Hoe moeten we dit doen?' ...

André Verdegem: De nood om onze rol te verduidelijken geldt niet alleen ten aanzien van scholen en de pedagogische begeleidingsdiensten, maar ook ten aanzien van externe partners in het hulpverleningslandschap, zoals de logo's (lokaal gezondheidsoverleg). Op dit ogenblik is het echt nog niet duidelijk wat ieders rol zal zijn in de toekomst.

AFSPRAKEN TUSSEN SCHOOL EN CLB

De vroegere beleidscontracten tussen school en CLB worden vervangen door samenwerkingsafspraken. Is dat een grote verandering?

Stefan Griens: De school krijgt een sturende rol: zij moet voortaan aankloppen bij het CLB om te overleggen over hoe de leerlingenbegeleiding geregeld zal worden. Dat is voor mij het echte revolutionaire van het decreet. Het is een fundamentele verandering dat CLB én school nu duidelijk elk verantwoordelijkheden hebben in leerlingenbegeleiding. De school is degene die vanaf 1 september

2018 de leerlingenbegeleiding en de samenwerking met het CLB en andere partners in de leerlingenbegeleiding vorm zal moeten geven.

Stefaan Jonniaux: Dat is een grote verschuiving in de onderlinge relatie tussen school en CLB, die ook voor CLB's wennen zal zijn. Voor ons als CLB is dat het afgeven van een rol die we vroeger wel hadden. Dat loslaten ervaren sommigen als een verlies. En dat zal zeker ook onzekerheid meebrengen. Moeten wij dat dan niet meer doen? Gaan zij dat wel kunnen? ... Maar we blijven als CLB natuurlijk wel een ondersteunende dienst. In de praktijk zullen er inhoudelijk in onze concrete werking geen fundamentele zaken veranderen.

Stefan Griens: Een belangrijke boodschap naar CLB-medewerkers is: 'Geef de scholen ruimte om die verantwoordelijkheid in de leerlingenbegeleiding op te nemen.' Het risico bestaat dat CLB's de neiging zullen hebben om het initiatief weer van de scholen over te nemen. Maar op die manier geven we scholen niet de kans om daarin te groeien. Dat zal zijn tijd vragen.

SAMENSTELLING VAN PERSONEEL IN CLB'S: MINDER REGELS

In de regelgeving voor het personeel van de CLB's verdwijnen er met het nieuwe decreet heel wat regels. Wat zijn de grootste veranderingen daarbij?

Annelien Maebe: Doordat er veel regels in de personeelsregelgeving verdwijnen, komt er voor de centra veel meer vrijheid in het beleidsvoerend vermogen. Vroeger was er een verplichte basisformatie van het personeel, met vastgelegde regels en minimale percentages van aanstelling. Dat is versoepeld. Vanaf nu mag je bijvoorbeeld al voor één uur een personeelslid aanwerven. Daarnaast zijn er een aantal nieuwe ambten ontwikkeld waardoor men meer kaderfuncties kan vormen. Een coördinator zit vanaf nu bijvoorbeeld in een selectieambt, en kan daardoor ook ingezet worden in de evaluatieprocedure van medewerkers. Daarnaast werden de diplomaveristen van enkele ambten ruimer geformuleerd dan voorheen (zoals het ambt van administratief medewerker). Er is met andere woorden meer vrijheid gecreëerd en dat is zeker een vooruitgang.

INCENTIVES VOOR FUSIES TUSSEN CLB'S

Het nieuwe decreet zet in op schaalvergroting van de CLB's. Hoe wil men CLB's stimuleren om dat te doen?

Annelien Maebe: In de vernieuwde personeelsregelgeving staan al zeker enkele incentives voor fusies van CLB's. Zo is er bepaald dat vastbenoemde directeurs van CLB's bij een fusie steeds hun op-

Stefan Grielens

Stefan:
Het is een fundamentele verandering dat CLB én school nu duidelijk elk verantwoordelijkheden hebben in leerlingenbegeleiding.

▲ dracht behouden. Dit moet centra die over een fusie nadenken, mee over de streep helpen.

Stefan Grielens: Ook het omkaderingssysteem is helemaal veranderd. Vroeger botsten heel veel fusies op de densiteitsregeling¹, die maakte dat de centra bij een mogelijke fusie heel wat omkadering kwijt zouden geraken. Door de komst van de gegarandeerde omkadering, die werd ingevoerd in het nieuwe decreet, wordt de densiteit als het ware ‘gebetonneerd’ en is een daling van omkadering omwille van het verlies van densiteit bij een fusie niet meer aan de orde. Een CLB komt sowieso nooit onder de omkadering van 2014-2017.

De gegarandeerde omkadering is een geruststelling. Positief is ook dat er 180 extra omkaderingsgewichten beloofd zijn. Minder positief is dat er onvoldoende geld bleek te zijn om ervoor te zorgen dat elke leerling recht heeft op een gelijke CLB-omkadering. De weging van een bepaalde leerling zou overal dezelfde moeten zijn, onafhankelijk van door welk centrum die leerling begeleid wordt. Dat is nu niet het geval. Dat is ook een van de redenen waarom we bij het voorontwerp van het decreet maar een protocol van gedeeltelijk akkoord hebben gegeven.

NAAR MEER SAMENWERKING TUSSEN CLB'S

Annelien Maebe: Naast de incentives voor de fusies van CLB's geeft het decreet ook incentives voor meer samenwerking tussen CLB's. Zo wordt het mogelijk om een ROC (regionale ondersteuningscel) of een NROC (netoverstijgende regionale ondersteuningscel) op te richten. Het netoverstijgende niveau wordt verplicht vanaf 2023, maar het wordt nu wel al mogelijk gemaakt. De ROC bestond al, maar wordt nu beter juridisch geregeld (bv. functiebeschrijving en evaluatie van mensen die op ROC-niveau werken).

Stefan Grielens: Het decreet zet sterk in op netoverstijgende samenwerking. Dat is iets wat we zeker moeten stimuleren. Tegelijkertijd vind ik wel dat we moeten blijven nadenken over onze positie ten aanzien van de scholen. Het is essentieel dat we als CLB voldoende betrokken blijven op scholen vanuit hun verschillende pedagogische projecten en

dat we die pedagogische projecten ook goed kennen. Scholen verwachten van ons dat we samenwerken rond een bepaald pedagogisch project. Dat moeten we goed bewaken in die netoverstijgende samenwerking. We mogen zeker niet evolueren naar een schoolafstandelijke dienst. **We moeten een schoolbetrokken dienst blijven.**

GEMISTE KANSEN IN HET DECREET

Vroeger heette het een decreet op de CLB's, nu een decreet op de leerlingenbegeleiding. Zien we deze verandering weerspiegeld in het nieuwe decreet?

Stefan Grielens: Neen, niet helemaal. Het was bij aanvang de bedoeling om een breed decreet op de leerlingenbegeleiding te maken, terwijl het nu louter om een onderwijsdecreet gaat. Het decreet geraakt dus jammer genoeg niet verder dan het onderwijsveld. Binnen onderwijs heb ik wel het gevoel dat we de laatste jaren allen heel sterk aan hetzelfde zeel trekken, dat we als CLB een duidelijke plaats hebben gekregen die ook door onderwijspartners niet meer in vraag gesteld wordt. Dat is lang anders geweest.

André Verdegem: Er is inderdaad sprake van een gemiste kans. Zo hadden wij graag gezien dat onze positie in integrale jeugdhulp en de draaischijf-functie decretaal zou verankerd worden, wat niet gebeurd is. **Het hele welzijnsluik, waarmee wij als CLB de verbinding maken, wordt niet vermeld.** Gelukkig bieden de NROC's (netoverstijgende regionale ondersteuningscellen) in de toekomst wel een mogelijkheid om gelijkgericht te werken in de samenwerking met externe welzijnspartners. Daarover kunnen bijvoorbeeld netoverstijgende afspraken gemaakt worden. Er wordt dus wel een kader hiervoor gecreëerd in het decreet.

Annelien Maebe

Annelien:
Het decreet creëert meer vrijheid in de personeelsregulering. Dat is zeker een vooruitgang.

Stefan Grielens: Ook hier is het weer zoeken naar hoe we het decreet gaan gebruiken, hoe we de uitdagingen waar bijvoorbeeld ook de audit ons voor stelde, zullen realiseren. **Wij zijn niet louter de uitvoerders van de regelgeving.** We hebben geen afvinklijstje met opdrachten gekregen. Het decreet geeft een kader om de leerlingenbegeleiding te helpen uitbouwen. De uitbouw van die leerlingenbegeleiding, dat is iets dat toekomt aan onszelf. Binnen

de kaders die het decreet biedt, moeten wij zorgen dat we een gelijkgerichte werking uitbouwen die ondersteunend is voor de leerlingen.

Stefaan Jonniaux: Wat mij betreft had de rol van de pedagogische begeleidingsdienst in de leerlingenbegeleiding ook duidelijker mogen omschreven worden. Hun opdracht kon gerust scherper omlind worden. Dat zou hen ook meer houvast geven.

Stefaan Jonniaux

Stefan Grielens: Wij geloven heel sterk in leerlingenbegeleiding als een driehoek, als een samenwerking tussen school, CLB en pedagogische begeleidingsdienst. Ook onze onderwijspartners zitten hierover op dezelfde golflengte. Maar in het decreet staat dat slechts heel impliciet. Het is ook vreemd dat de ondersteuningsnetwerken onvermeld gebleven zijn, terwijl zij met de komst van het M-decreet wellicht een volwaardige vierde partner in de leerlingenbegeleiding zijn geworden.

HET DECREET IN DE PRAKTIJK VAN ELKE DAG

Een decreet is een richtinggevend kader. Maar staan er ook dingen in waarvan je zegt: 'Nu per 1 september gaat dit meteen een zware impact geven.'

André Verdegem: Nieuw zijn natuurlijk de medische consulten voor huisonderwijs. Ook de gewone medische consulten, of beter: systematische contactmomenten, veranderen.

Stefaan Jonniaux: Wat de medewerkers in de centra ook meteen zullen ondervinden, zijn de gewijzigde functies in LARS. Er is afgesproken om die meteen aan te passen aan de kernactiviteiten uit het decreet.

Annelien Maebe: Er zijn enkele veranderingen in de personeelsregelgeving die zorgen voor een onmiddellijke impact. Vooral de omschakeling van een aanstelling in uren in plaats van in percentages vergt een aanpassing en heeft zelfs als effect dat sommige collega's elke week een kwartier langer zullen moeten werken (en uiteraard betaald worden). Het is nogal een technische uitleg van waar dat komt, maar het heeft te maken met de regelgeving voor CLB-me-

Stefaan:
We hebben
vrijheid gekregen.
Maar vrijheid zorgt
voor onzekerheid.

André:
Op dit ogenblik
is het echt nog
niet duidelijk wat
ieders rol zal zijn
in de toekomst.

dewerkers die nu aangepast is aan de regelgeving van de andere personeelsleden binnen onderwijs.

Een decreet schrijven en stemmen, dat is iets voor politiekers. Hoe kijk je als CLB'er best naar zo'n decreet?

Stefan Grielens: Uiteraard moeten wij de dingen doen die in dat decreet staan. Maar in het decreet wordt geen organisatie-model opgelegd. Het decreet bepaalt niet, als je 's morgens opstaat, waar je eerst mee moet bezig zijn. Vanuit het decreet krijg je als CLB de opdracht om te gaan nadenken hoe je je organisatie vorm kan geven. Het vrije initiatief blijft een essentieel onderdeel. Het is belangrijk dat onze sector blijft innoveren en dat we ook andere dingen kunnen blijven verkennen, die in de toekomst misschien weer leiden tot nieuwe regelgeving.

We moeten in ons achterhoofd houden dat louter het uitvoeren van dat decreet ons niet méér zal onderscheiden van anderen. Het is niet omdat we dat decreet perfect uitvoeren, dat we gerust mogen zijn en niet meer in vraag zullen worden gesteld. Neen, we moeten onze maatschappelijke relevantie elke dag bewijzen. 'Twee miljoen klanten, dat moet je verdienen, elke dag!', is de slogan van een winkelketen. Die geldt ook voor ons.

André Verdegem

In een decreet vind je ook altijd ideeën terug van de politieke partijen die het gestemd hebben. Soms krijg ik het gevoel dat er ook veel ideologie meegespeeld heeft en dat het niet altijd de leerling zelf was die daarin centraal stond. Bijvoorbeeld, daar waar het gaat over de netoverstijgende regionale ondersteuningscellen. Het zal aan ons zijn om te bekijken hoe we die netoverstijgende samenwerking vorm gaan geven in het belang van de leerlingen. De bedoeling kan niet zijn om samen te gaan werken, enkel omdat het netoverstijgend moet zijn, zonder dat er een meerwaarde voor de leerling in zit. Want daar draait het toch allemaal uiteindelijk om: de leerling staat centraal. ☺

¹ Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) kregen in het verleden extra omkadering omwille van hun ligging in een weinig bevolkt gebied. Deze regeling wordt de 'densiteitsregeling' of 'densiteit' genoemd.